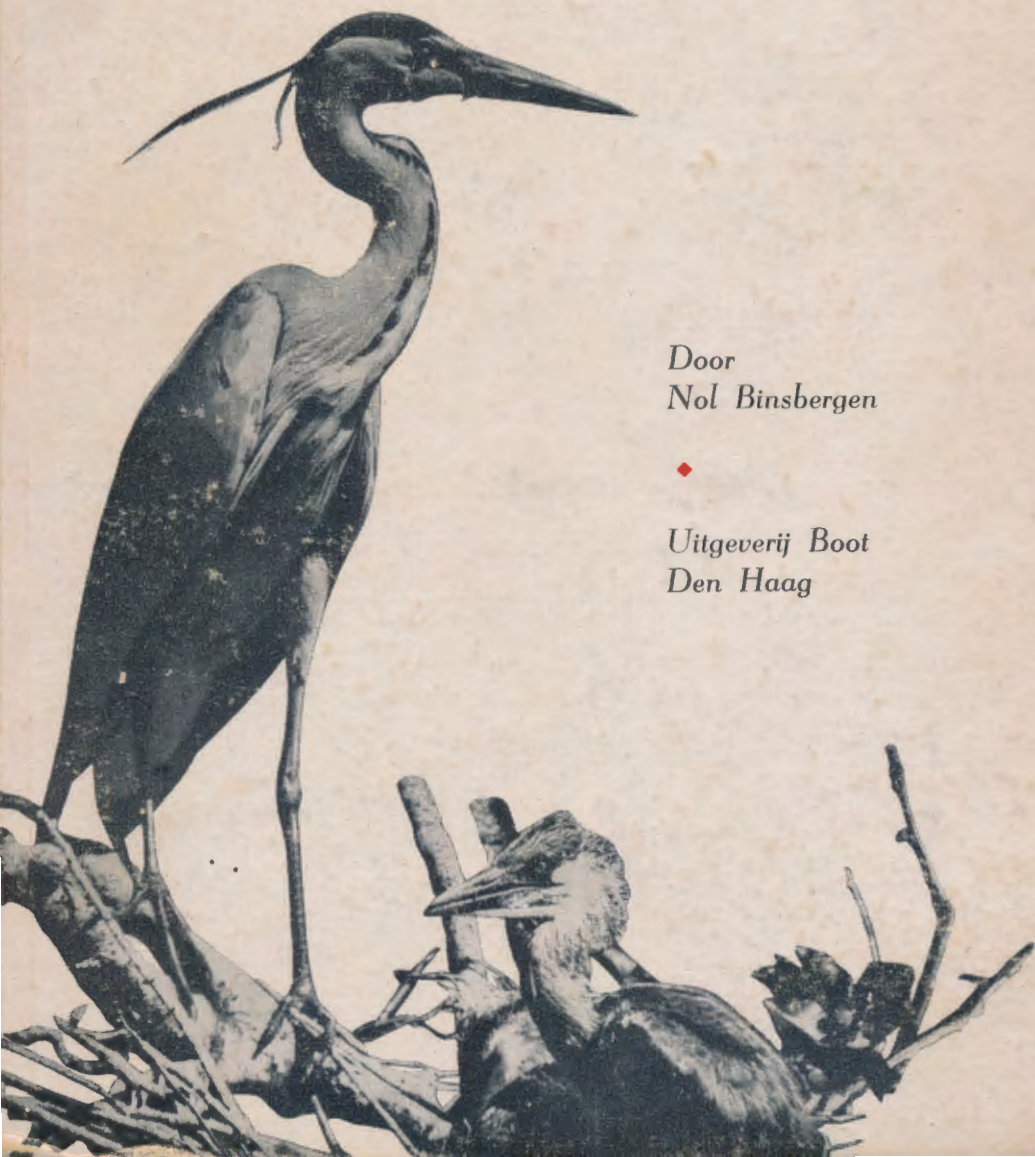


Uit Neerlands Vogelleven

*Door
Nol Binsbergen*

♦
*Uitgeverij Boot
Den Haag*

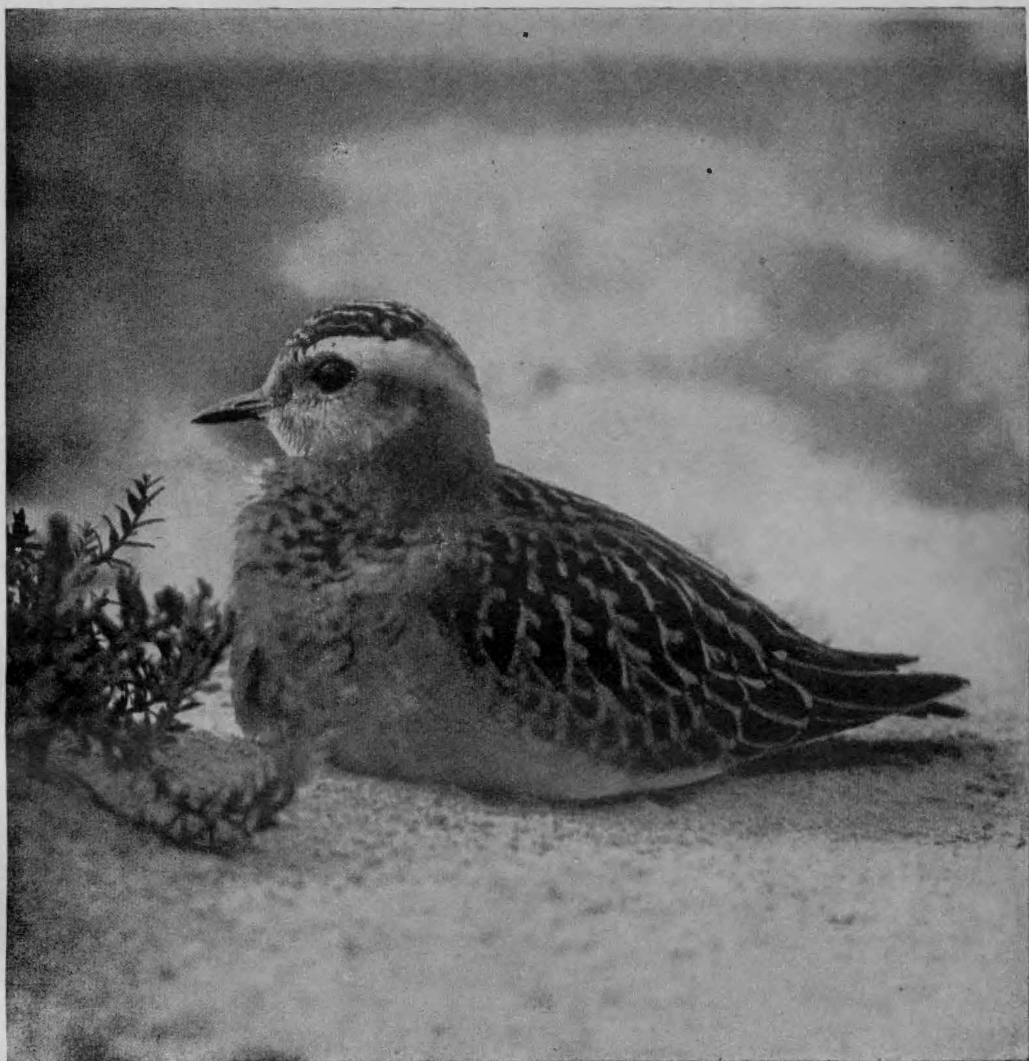


LAHOL, DE MORINELPLEVIER

Elk jaar wanneer de herfst zijn intrede doet in de lage landen bij de zee — en dat doet hij dan op gebruikelijke wijze, met storm en regen, die de loome zomersche dagen wegblaast en de aarde schoonspoelt, zoodat de natuur er weer opgewekt uitziet — dan verschijnen weer de groote drommen trekvogels uit het hooge Noorden en komt ook Lahol ons land bezoeken.

Wie Lahol is...? Lahol is de morinelplevier en niet veel menschen uit het laagland hebben hem ooit gezien. Lahol is de vogel, die den Lap het naast aan het hart ligt en die de donkere plekken bewoont in het gebergte, waar de rendieren van den Lap in het voorjaar hun voedsel zoeken in de sneeuwvelden. Lahol is een lust voor de oogen en een goed gezelschap voor een eenzaam man, die vele weken lang de rendieren daarboven volgt. Zoo vertelt Bengt Berg het ons in zijn prachtig boek: „Mijn vriend uit Lapland”. Hij verhaalt daarin van een ontmoeting, die hij had in gezelschap van een Lap en een Fin met dit wonderlijk vertrouwelijke vogeltje, dat, door zijn wijfje in den steek gelaten, eenzaam de eieren uitbroedt en eenzaam zijn jongen grootbrengt in het wijde en verlaten gebied, waar geen menschen komen.

Die kent hij niet en heeft hij dus ook niet leeren vreezen. Want hoewel hij zijn eigenaardige broedgewoonten met nog andere vogelsoorten gemeen heeft, zoo vertrouwelijk als hij is er geen. Het gelukte den Zweedschen ornitholoog en vogelfotograaf zelfs, na eindelooze pogingen, den vogel zoover te krijgen, dat hij op de eieren ging broeden, die de fotograaf met het nest in de hand



LAHOL, DE MORINELPLEVIER

hield. Zoozeer vertrouwt Lahol dus den mensch. Maar toch, ook in dit geval zouden we kunnen veronderstellen, dat het eerder de groote broeddrift bij den vogel was dan het vertrouwen in den mensch, die hem tot deze wonderlijke daad dreef. Maar een goed bewijs, dat de vogel ons werkelijk niet vreest, is, dat hij ook buiten den broedtijd, op den trek naar het Zuiden, zoo vertrouwelijk doet. Daarvan kunnen we ons zelf met eigen oogen overtuigen. Want zooals gezegd, elk jaar wanneer de herfst zijn intrede doet en de lucht 's nachts vol geluiden is van trekkende vogels, komt Lahol naar ons land, vliegt onder de beschutting van den nacht langs de kust en strijkt neer op het groene strand van het prachtige vogeleiland aan den Hoek van Holland: De Beer. Ook kunnen we ze wel eens ontmoeten hier en daar op de duinweide, aan de Slufter op Texel, en ook heb ik ze met mijn vrienden wel eens ontmoet op het Noorderleeg, hoog in den kop van Friesland. Maar op De Beer, daar kunnen we ze elk jaar, in de eerste weken van September, steevast te zien krijgen.

Waarom ze nu juist steeds weer De Beer aandoen — want op de andere plaatsen worden ze nooit zoo regelmatig waargenomen — is eigenlijk een vraag. Misschien vindt dit wel zijn oorzaak in het feit, dat hun aantal niet groot is (ook als broedvogel van Noord-Europa zijn ze vrij zeldzaam), waar nog bijkomt dat het wijde, eenzame strand van Hoek van Holland hen waarschijnlijk herinnert aan het land vanwaar zij komen.

Maar veeleer denk ik, dat vooral het voedsel hen lokt; kleine blauwe rupsjes, die zich ophouden op de planten van zeekraal en melkkruid, die juist op De Beer in zoo'n groote menigte groeien. Trouwens, de meeste trekvogels uit het Noorden en Oosten doen op hun reis naar hun winterkwartier ons land aan, om zich dik te eten, totdat het trekinstinct weer gaat werken en zij de reis voortzetten.

Daar, aan den Hoek van Holland, ligt dus het land waar we kennis konden maken met dezen zeldzamen vogel. En vele jaren achtereen waren we van plan dit te doen, maar telkens was het weer een late broedvogel, die ons plan in de war kwam sturen; want Lahol is een van die vroege trekvogels, die tegelijk met den



De vogel die den mensch niet vreest.

grooten ruitertrek naar ons land komt en tegen het eind van September alweer verdwenen is.

Totdat eindelijk de tijd kwam, dat we kennis met hem maakten en het ons gelukte, nadat we urenlang door het zand achter hem aan waren gekropen, Lahol zoo dicht te naderen, dat ik mijn verkleinde spiegelbeeld in zijn groot en donker plevierenoog te zien kreeg, of, zooals mijn vriend Willem het beleefde, dat hij op een gegeven moment zoo dicht met zijn gezicht bij Lahol lag, dat hij zijn adem inhield, bevreesd als hij was, het zand in de veeren van den vogel te blazen. En het is maar gelukkig dat ik dit gefotografeerd heb, anders zouden we moeilijk van u kunnen verlangen, dat u geloof hechtte aan mijn woorden.

't Was in de tweede week van September, toen een van onze vrienden de morinelplevieren gezien had op het Groene Strand. En een week later trokken we er op uit, met vier motoren, beladen met zeven man en zes fototoestellen. Het leek wel een expeditie om olifanten te verschalken en zeker zou geen mensch, die ons daar in de vroegte langs den weg zag rijden, gedacht hebben, dat dit alles enkel en alleen op touw was gezet om Lahol te ontmoeten, een vogel niet veel grooter dan een flinke mannenhand. De ontvangst op De Beer door den vogelwachter was nu niet direct bemoedigend — de geheele week waren er geen morinelplevieren gezien en volgens hem zouden we ook dit seizoen weer te laat zijn.

Maar we lieten ons niet afschrikken en liepen even later door de Vlierenlaan, langs de Witgatplas naar het Groene Strand, want als Lahol op het eiland was, zouden we hem dáár moeten ontmoeten. Om de kans zoo groot mogelijk te maken verdeelden we ons in groepjes van twee. Ikzelf sjouwde in mijn eentje langs het strand in de richting van den Waterweg.

Overal vlogen vogels voor mij op; groote koppels Bontbekjes, met daartusschen sneeuwgorzen en strandloopers. Langs het strand stonden klagend roepend de Zilverplevieren en aan de vloedlijn ontdekte ik met den kijker een slechtvalk, die op een kistje zat te rusten, terwijl „vlak aan zijn voeten” een koppel strandloopertjes rustig voedsel liep te zoeken. Oogenschijnlijk

is het eigenaardig, dat de vogels zich niet storen aan den roover en rustig blijven voedselzoeken, maar zoolang de slechtvalk daar aan het strand zit, beteekent hij geen gevaar voor hen. Pas wanneer hij zich op de wieken verheft en kennelijk trek in een boutje heeft worden plotseling de vogels onrustig. Ze gaan op de wieken, laten den alarmroep klinken en verzamelen zich tot gesloten koppels. Wee den vogel die niet vlug genoeg mee kan komen en uit den troep raakt; die wordt gegrepen door den roover.

Zoo trek ik verder, telkens goed oplettend of er geen morinelplevieren tusschen de andere vogels zitten. En hoewel ik het eenige malen veronderstel, steeds blijkt het bij nader inzien weer mis te zijn.

Eenmaal stootten we zelfs op vrij korten afstand op een zeearend, een reusachtigen vogel, met een vlucht van bijna twee meter, waarvan ik de geweldige voetprent, die in het zand stond afgedrukt, maar net met mijn hand bedekken kon. Maar Lahol bleef onvindbaar. Toen de zon haar hoogste punt had bereikt, kwamen we vermoeid bijeen op een van de lage voorduintjes aan het strand, om elkaar te vertellen wat we gezien hadden. Het was veel en de moeite waard, doch Lahol was er niet bij.

Wel meende er een, dat hij een koppeltje van vier het Zuiden in had zien vliegen, maar zeker was hij er niet van en we maakten ons dan ook al weer vertrouwd met de gedachte de kennismaking met deze vogels nogmaals een jaar te moeten uitstellen.

Dan eten we onze boterhammen op en terwijl we nog wat na blijven praten, hoor ik van vlakbij een klagend gefluit. Ik heb het geluid nooit eerder gehoord en terwijl ik er over lig te mijmeren hoe prachtig het bij deze eenzaamheid past, komt het plotseling in mij op dat het Lahol moet zijn. Meteen grijp ik den kijker en waarachtig, daar zijn ze, vijf in getal. Mooi, geelbruine vogels, nog geen vijftig meter van ons af, die den ganschen dag tevergeefs naar hen gezocht hadden.

Meteen zijn we weer een en al actie. Er wordt een krijgsplan gemaakt en om de vogels niet te veel te verontrusten, besluiten we, dat er drie van ons blijven liggen, terwijl de rest er voetje voor voetje op af gaat.

We zijn doodelijk bang, dat de vogels er vandoor zullen gaan en ze zijn ook veel schuwer dan we dachten, want terwijl we nog op vrij grooten afstand van hen verwijderd zijn gaan ze op de wieken. Gelukkig strijken ze een eind verder weer neer en nu besluiten we het met twee man te probeeren. Maar als ook dat den vogels nog te veel verontrust, trek ik in mijn eentje verder en zal probeeren de vogels mak te maken, want als het eenmaal zoover is, dan kunnen ook de anderen komen.

Langzaam trek ik op — voetje voor voetje. Voor mij uit loopen de vogels, die steeds vertrouwelijker worden. Wel vliegen ze steeds op, wanneer ik te dicht bij kom naar hun zin en dan moet ik soms een heel stuk loopen om hen weer op te zoeken, maar ze strijken telkens weer dichterbij me neer, totdat ik hen op het laatst tot op vijf meter afstand kan naderen.

Dan besluit ik om het kruipend te probeeren, want toch, redeneer ik bij mezelf, wanneer ze een mensch niet kennen, beteekent zoo'n verschijning ook iets ongewoons voor hen en als ik op handen en voeten ga lijkt ik meer op een rendier, die ze wel kennen en waarmee ze ook vertrouwelijk omgaan.

Inderdaad, dat schijnt te helpen, op handen en voeten kruip ik achter hen aan en ze worden nog vertrouwelijker, keeren soms plotseling terug en pikken vlak voor mij een van de meelwormen op, die ik speciaal voor hen heb meegenomen en die ik hun telkens weer toegooi. Maar als ik zie, dat ze toch liever de blauwe rupsjes hebben, die op de zeekraal en het melkkruid zitten, ga ik die al kruipende in een leeg lucifersdoosje verzamelen en bied ze Lahol aan, telkens wanneer er een dicht bij mij komt. Want, evenals Bengt Berg dat ondervond, begreep ik, dat ook de weg naar Lahols hart door de maag leidt. En toen ik laat in den middag de vogels langzaam in de richting van mijn vrienden dreef, waren de vogels zoo mak geworden, dat ik een oogenblik dacht ze te kunnen streelen.

Vermoeid van het urenlang kruipen door het zand, nader ik al meer en meer mijn vrienden. Maar ook de vogels raakten blijkbaar vermoeid, want toen ze op een kale zandplek kwamen, hier en daar begroeid met de stekelige loogkruidplanten, hielden ze halt,

poetsten de veeren en gingen vlak voor mij in broedhouding een dutje doen.

Dan wenk ik mijn vrienden om met de camera's te komen en even later kruipen we met z'n zevenen door het zand en wordt de eene plaat na de andere belicht. Een van mijn makkers krabbelt in zijn schetsboek en een ander kronkelt als een slang om Lahol heen, waarvan hij een tegenlicht-opname wil maken. Als hij een oogenblik later zijn statief gaat halen en daarmee terug komt is „zijn” Lahol bij den mijnen gekomen en als hij dan ziet dat de vogel gevlogen is, kijkt hij den teekenaar aan, alsof hij dien ervan verdenkt Lahol in zijn zak te hebben gestoken.

Vlak voor mijn camera zit er een die wel bijzonder vertrouwelijk is; al maak ik nog zooveel bewegingen, rustig kijkt hij met zijn donkere oog naar mij op en zelfs toen mijn vriend Willem voorzichtig naderbij was gekropen, totdat hij op 't laatst met zijn gezicht op twintig centimeter van den vogel lag, ging hij nog niet weg. Ik belicht de eene plaat na de andere en fluister mijn vriend toe te probeeren den vogel te streelen, maar als hij zijn hand uitstrekt wordt het Lahol toch te machtig. Hij staat op en gaat vlak tegen mijn camera in broedhouding op het strand zitten, zoodat zijn beeld het geheele matglas van de reflex beslaat.

Zoo zijn we nog urenlang bezig, lager en lager zinkt de zon en als we de laatste veerboot nog willen halen, dienen we op te stappen. Dan nemen we afscheid van hen, maar onderweg naar de boot denken wij allen aan den wonderlijken vogel, dien de Lappen Lahol noemen en die niet bang is voor den mensch. . . . omdat hij hem niet kent.